

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ

УДК 528.94

*Р. Г. Пилип'юк, Т. Ю. Грицюк, Р. Р. Пилип'юк,
Л. І. Дорош, М. М. Іваночко, С. А. Телюк, І. Ю. Рабко
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу*

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ІНЖЕНЕРНО-ЕКОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Кожного року ВНЗ стикаються з великою проблемою набору абітурієнтів на перший рік навчання, яка у свою чергу залежить від проведеної вузом профорієнтаційної роботи. У даній статті було досліджено ефективність і якість виконаної профорієнтаційної роботи Інженерно-екологічного інституту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Після статистичного опрацювання даних абітурієнтів, найбільша кількість заяв надходила з Івано-Франківської області і прилеглих до неї областей, що є ознакою якісної профорієнтаційної роботи.

Ключові слова: профорієнтаційна робота, картосхеми, діаграми, абітурієнти

Ежегодно ВУЗ сталкиваются с проблемой набора абитуриентов на первый год обучения, что в свою очередь зависит от проводимой вузом профориентационной работы. В данной статье были исследованы эффективность и качество выполненной профориентационной работы Инженерно-экологического института Ивано-Франковского национального технического университета нефти и газа. После статистической обработки данных абитуриентов, наибольшее количество заявлений поступало из Ивано-Франковской области и прилегающих к ней областей, что является признаком качественной профориентационной работы.

Ключевые слова: профориентационная работа, картосхемы, диаграммы, абитуриенты.

Every year, universities face a big challenge of recruitment of applicants for the first year of study, which in turn depends on the ongoing university career guidance. This article has been studied the effectiveness and quality of career guidance and Environmental Engineering Institute of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. After statistical data processing of students lists, the largest number of applications came from applicants from Ivano-Frankivsk region and adjacent regions, which is a sign of qualitative career guidance.

Keywords: career guidance, map charts, charts, applicants

Постановка проблеми. У широкому розумінні освіта – це реалізована людиною здатність до вищої, творчої діяльності. Труднощі продуктивного використання аж ніяк не можуть відтіснити як малозначущі самі знання, процес їх створення. Офіційна статистика сьогодні немає адекватного критерію рівня освіти індивіда, а може характеризувати лише формальний її аспект – кількість тих, хто навчався протягом певного періоду часу (закінчив той чи інший навчальний заклад) [4].

Освітній комплекс (ОК) України розвивається під впливом технологічних, економічних і соціальних перетворень, які відбуваються в світовому освітньому просторі [2].

Складниками державних освітніх стандартів у переважній більшості країн є: державні стандарти початкової, базової, повної середньої та вищої освіти. Оскільки інтегральною характеристикою системи освіти є якість освіти, то передусім має зростати роль якісних систем її вимірювання та моніторингу. Під системою моніторингу якості

освіти розуміємо набір засобів збирання, обробки, аналізу, зберігання і поширення інформації про ОК та окремі його елементи. Ця система має бути орієнтована на інформаційне забезпечення управління структурою і якістю освіти, давати змогу аналізувати стан ОК в будь-який момент часу і забезпечувати можливість прогнозування освітнього комплексу. Для реалізації системи моніторингу освіти використовують карти території України, які дозволяють аналізувати компоненти ОК для Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (ІФНТУНГ). Картографічні розробки територіальних проблем ОК України містять систему карт, яка охоплюватиме кілька напрямків, таких як: аналіз розміщення та розвитку навчальних закладів, характеристика зростання рівня освіти, ступеня сформованості освітнього комплексу залежно від потреб населення [1, 3].

Процес картографічного аналізу чинників територіальної організації ОК України є досить складним і громіздким процесом, який утворюється з кількох послідовних етапів: створення способом картограм серії аналітичних карт у розрізі адміністративних районів і областей як одиниць картографування; проведення геоінформаційного аналізу; одержання результатів у вигляді похідних карт взаємозв'язків, картограм взаємозв'язків, карт ізокорелят. Відомо, що ВНЗ кожного року мають проблеми з набором абітурієнтів на перший курс навчання.

Екологічна безпека навколишнього середовища і раціональне використання екоресурсів неможливе без висококваліфікованих фахівців, які можуть ефективно впроваджувати в практику новітні технології. Однією із спеціальностей Інженерно-екологічного інституту (ІЕІ) ІФНТУНГ є фах еколога, а також геодезиста та землевпорядника. Очевидно, що без якісного набору підготувати якісних фахівців надзвичайно складно, тому питання профорієнтаційної роботи серед випускників шкіл та географія вступу є важливою темою дослідження.

Кількість поданих заяв для вступу у ВНЗ і майбутня кількість студентів першого року навчання залежить від профорієнтаційної роботи, що проводиться вузом, від її ефективності та інтенсивності.

Завданням цього дослідження – встановлення зв'язку між географією абітурієнтів ІЕІ та проведеною профорієнтаційною роботою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, які стосуються вирішення проблеми. Теоретико-методичні основи суспільно-географічного дослідження ОК, що ґрунтуються на принципах теорії суспільної географії, виявлень сучасних рис територіальної організації ОК України та обґрунтувань напрямків її удосконалення висвітлені у роботах Т. Ю. Мельниченко, М. І. Білецького, І. О. Горленка, Т. І. Козарченка та інших. Тому тематичне картографування можна успішно використовувати для потреб освіти і науки. У [1, 2] автори описали напрями картографування в освітньому комплексі України.

Постановка завдання. Важливим аспектом обраної нами теми є потреба аналізу профорієнтаційної роботи і її вплив на географію вступників ІЕІ Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Завдання роботи наступні:

1. Створення системи тематичних картосхем географії вступників Інженерно-екологічного інституту на основі електронної бази даних списків з 2013 по 2016 рр., а саме абітурієнтів, які вступали на перший курс навчання, а також заяви від студентів, що завершили навчання в коледжах.

2. Аналіз та порівняння результатів щодо географії абітурієнтів Інженерно-екологічного інституту з 2013 по 2016 рр. та їх кореляція з профорієнтаційною роботою.

Виклад основного матеріалу. Картографічний метод дослідження – це один із сучасних наукових методів, пов'язаних з використанням карт як найповніших джерел інформації про місцевість, аналіз та пізнання картографованих явищ для здобуття нових знань і характеристик, вивчення їх просторових взаємозв'язків та прогнозу їх розвитку.

Переваги картографічного методу для вивчення означеної проблеми полягають у можливості виявлення нових деталей за допомогою інформаційної бази, її конкретизації, просторової прив'язки інформації різного роду і її доцільного та науково обґрунтованого синтезу. Виділимо також і інші специфічні властивості картографічних моделей.

Методика дослідження полягала у тому, щоб статистично опрацювати дані набору вступників на ІЕІ, виконати порівняльний аналіз одержаних результатів з проведеною профорієнтаційною роботою, а також виокремити області, в яких необхідно підсилити профорієнтаційну роботу.

Вихідними даними для картографування географії абітурієнтів ІЕІ є:

- списки абітурієнтів, створені у форматі *xlsx*;
- адміністративна карта України та Івано-Франківської області.

Для створення серії тематичних картосхем було обрано програмні комплекси *Piktochar* [5] та *Easy Trace*. Опрацьовані дані після статистичної обробки наведені у табл. 1-2 і побудовані картосхеми на рис. 1 та 2, які надають характеристику охопленості території України поданих заяв абітурієнтів на ІЕІ.

Таблиця 1

Географія абітурієнтів на ІЕІ протягом 2013-2016 років

Частина України	Область	Кількість абітурієнтів	Відсоток від загальної кількості, %	
			по областях	по регіону
Західна Україна	Івано-Франківська	492	80,39	97,06
	Тернопільська	42	6,86	
	Зарпатська	24	3,92	
	Львівська	24	3,92	
	Рівненська	4	0,65	
	Хмельницька	4	0,65	
	Волинська	3	0,49	
	Чернівецька	1	0,16	
Північна Україна	Київська	3	0,49	1,31
	Житомирська	3	0,49	
	Чернігівська	2	0,33	
	Сумська	0	0,00	
Центральна Україна	Полтавська	2	0,33	0,82
	Вінницька	1	0,16	
	Дніпропетровськ (зараз Дніпро)	1	0,16	
	Черкаська	1	0,16	

	Кіровоградська (зараз Кропивницький)	0	0,00	
Південна Україна	Автономна республіка Крим	1	0,16	0,49
	Одеська	1	0,16	
	Миколаївська	1	0,16	
	Запорізька	0	0,00	
	Херсонська	0	0,00	
Східна Україна	Харківська	1	0,16	0,33
	Луганська	1	0,16	
	Донецька	0	0,00	
Загальна кількість		612		100,00

Рис. 1 та 2 надає характеристику кількості вступників на перший і третій курси навчання на ІЕІ ІФНТУНГ з охопленістю території України.

Оскільки найбільша кількість заяв від абітурієнтів надходить з Івано-Франківської області був виконаний аналіз по районах, де визначали співвідношення кількості загальноосвітніх шкіл I-III ступеня до кількості абітурієнтів із цих шкіл, яке характеризує ефективність профорієнтаційної роботи.

Подана діаграма на рис.3 характеризує ефективність профорієнтаційної роботи, шляхом порівняння кількості шкіл у районах Івано-Франківської області до кількості абітурієнтів із цих шкіл. І показує що в деяких районах нашої області (наприклад Надвірнянському, Тисменицькому та ін..) профорієнтаційна робота серед школярів проведена недостатньо, хоча ці райони знаходяться в безпосередній близькості до університету.

Рис. 1. Географія вступників на ІЕІ

Рис. 2. Географія абітурієнтів, котрі поступили на ІЕІ після закінчення коледжів

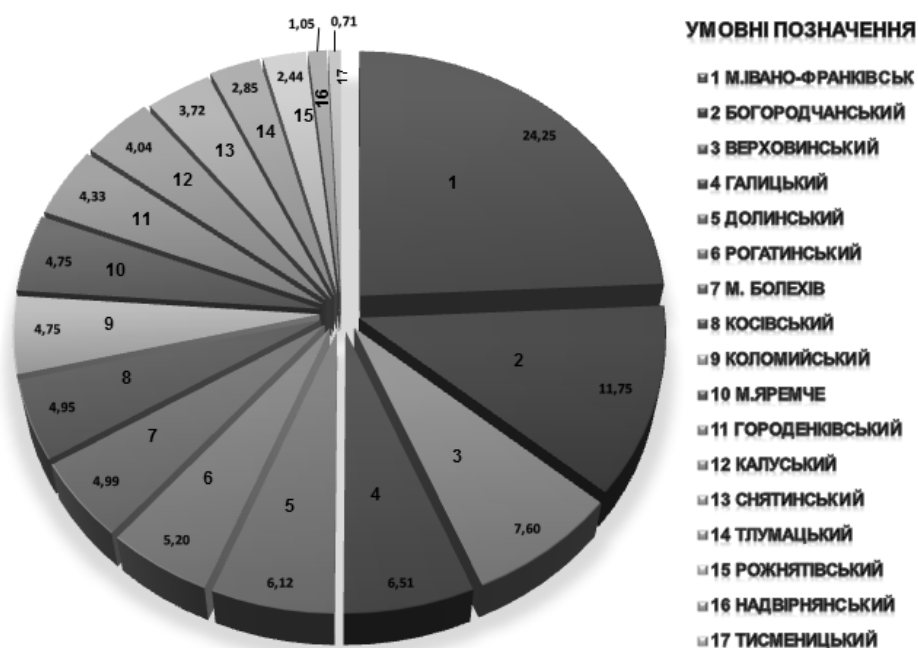

Рис. 3. Співвідношення кількості абітурієнтів до кількості шкіл у районах

Таблиця 2

Географія абітурієнтів, які вступили на 3-й курс навчання на ІЕІ, після закінчення вищого навчального закладу

№	Назва коледжу	Кількість абітурієнтів	Відсоток від загальної кількості, %
1	Комунальний вищий навчальний заклад "Прикарпатський лісогосподарський коледж"	20	29,85
2	Івано-Франківський коледж Львівського національного аграрного університету	22	32,84
3	Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого"	8	11,94
4	Бучацький коледж Подільського державного аграрно-технічного університету	7	10,45
5	Володимир-Волинський агротехнічний коледж	1	1,49
6	Ходорівська філія Львівського технічного коледжу	1	1,49
7	Державний вищий навчальний заклад «Дрогобицький коледж нафти і газу»	1	1,49
8	Державний вищий навчальний заклад "Кам'янець-Подільський індустріальний коледж"	1	1,49
9	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	1	1,49

10	Промислово-економічний коледж НАУ	1	1,49
11	Інститут управління природними ресурсами	1	1,49
12	Державний вищий навчальний заклад "Новороздільський політехнічний коледж"	1	1,49
13	Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету	1	1,49
14	Івано-Франківський коледж Державного вищого навчального закладу "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"	1	1,49
	Загальна кількість	67	100%

Висновки. Аналізуючи серію тематичних картосхем географії вступників ІЕІ з Івано-Франківської області, і загалом з України, можна підвести такі підсумки:

- ІФНТУНТ є вузом всеукраїнського масштабу, оскільки заяви на вступ надходять з більшості областей України;

- найбільша кількість вступників навчаються з таких областей як Івано-Франківська – 492 чол., Тернопільська – 42 чол., Закарпатська – 24 чол. та Львівська – 24 чол.;

- найбільша кількість абітурієнтів, які вступили на 3 курс навчання на ІЕІ після закінчення коледжів та технікумів, а саме з "Прикарпатського лісогосподарського коледжу" і Івано-Франківського коледжу Львівського національного аграрного університету;

- через вступників ІЕІ та за допомогою електронних засобів необхідно інтенсифікувати профорієнтаційну роботу у центральних та східних областях України;

- профорієнтаційну роботу слід починати на початку навчального року і проводити її у школах, не тільки для випускників, а й для учнів старших класів, з використанням презентацій та наочно представляти прилади, з якими ми працюємо.

Профорієнтаційну роботу необхідно підсилити у школах прилеглих районів Івано-Франківська і суміжних областей, а також інтенсивно інформувати про вступ до ВНЗ коледжі і технікуми.

Література

1 Дудун Т.В. Освітній комплекс України та напрямки його картографування/ Т.В. Дудук //Вісник геодезії та картографії. – 2015. – №1. – С.30-37.

2 Козаченко Т.І. Концептуальні основи картографічного моделювання розвитку освітнього комплексу України / Т.І. Козаченко, Т.В. Дудук //Вісник геодезії та картографії. – 2013. – №3. – С.25-32.

3 Коренець, О.В. Науково-методичні засади гео- інформаційного картографування на основі інфраструктур просторових даних / О.В. Коренець: дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.12. – К., 2013. – 180 с

4 Мельниченко, Т.Ю. Освітній комплекс України: сучасний стан і напрями удосконалення територіальної організації / Т.Ю. Мельниченко: автореф. дис. ...канд. геогр. наук. – К., 2005. – 20 с.

5 Інструмент безкоштовного створення інфографіки та схем – Piktochart [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://magic.piktochart.com/dashboard>

Р. Р. Пилип'юк,

к.ф.-м. наук, доцент, директор

Л. І. Дорош,

інженерно-екологічного інституту

М. М. Іваночко,

М. П. Мазур

С. А. Телюк,

І. Ю. Рабко